

ความคืบหน้าเกี่ยวกับ

การประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

QA News มีความคืบหน้าเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายนอกต่อไป มานำเสนอให้ทราบ ดังนี้

คณะกรรมการพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์สำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้ประชุมหารือ แนวทางการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐานการศึกษาระดับ อุดมศึกษา ประกอบกับจัดประชุมสัมมนาผู้ทรงคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษา เพื่อพัฒนาแนวทางการประเมินเพื่อรับรองมาตรฐาน ระดับอุดมศึกษา เมื่อวันที่ 22-23 ธันวาคม 2548 มีข้อเสนอแนะ เพื่อปรับแก้ไขตัวบ่งชี้ และแนวคิดในการประเมินภายนอก สรุป ได้ดังนี้

แนวคิดในการประเมินภายนอกต่อไป

1. สมศ. มีอำนาจหน้าที่รับรองมาตรฐานการจัดการศึกษา ได้ตามกฎหมาย
2. ความคาดหวังของสาธารณชน และมหาวิทยาลัย ประสงค์ผลการประเมิน/การรับรอง ที่บอกเกรด บอกระดับ
3. ต้องเร่งรัดต้นสังกัด ในการพัฒนามาตรฐานและเกณฑ์ อุดมศึกษา
4. นัยทางกฎหมาย สมศ. สามารถเลือกได้ว่า จะใช้ มาตรฐาน และตัวบ่งชี้ใดก็ได้
5. ควรประเมินในระดับสถาบัน และ/หรือ การประเมิน ในระดับสาขาวิชา/คณะวิชา
6. ผลการรับรองมาตรฐาน ควรบอกถึงผ่านไม่ผ่าน และ/ หรือ ระดับคุณภาพ
7. วิธีการรับรองมาตรฐาน อาจทำได้หลายวิธี เช่น 1) รับรองมาตรฐาน 2) รับรองมาตรฐานแบบมีเงื่อนไข 3) จะรับรอง มาตรฐาน เมื่อปรับปรุงได้ตามเงื่อนไข 4) ไม่รับรองมาตรฐาน

แนวคิดการจัดทำตัวบ่งชี้

1. มีความสำคัญ ชัดเจน เป็นที่ยอมรับ
2. ใช้ประเมินผลงานตามพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษา แต่ละด้านได้

3. คำนิยามถึงเอกลักษณ์ รูปแบบ ความหลากหลายของ สถาบันอุดมศึกษา

4. มีความเชื่อมโยงกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐาน อุดมศึกษา

5. ปรับจาก 8 มาตรฐาน 28 ตัวบ่งชี้ และกำหนดเกณฑ์ การประเมิน สำหรับตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ ใช้เกณฑ์ระดับชาติและ สากลมาเทียบเคียง

6. แปลงข้อมูลเชิงคุณภาพมาเป็นตัวเลข เพื่อให้สามารถ ใช้ในการเทียบเคียงและวิเคราะห์ได้

7. เน้นประเมิน output/outcome

กรณีตัวอย่าง Best Practice

จากการที่ในปี 2545-2546 ทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษาในปัจจุบัน) ได้จัดทำโครงการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพสถาบันอุดมศึกษาไทย ด้วยกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ หรือ Benchmarking ดังที่ ได้นำเสนอแนวคิด และกระบวนการ Benchmarking ในฉบับที่ 91 และ 92 ในกระบวนการ Benchmarking การศึกษาวิธีปฏิบัติ ที่ทำให้องค์กรประสบผลสำเร็จจากองค์กรที่ได้รับการคัดเลือก ว่าทำได้ดีกว่าหรือเป็นเลิศ (Best Practice) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ขั้นตอนหนึ่ง และเป็นข้อมูลสำคัญที่นำไปสู่การปรับปรุงองค์กร ในโครงการดังกล่าวมีคณะที่จัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ สุขภาพในมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 10 คณะ เข้าร่วมโครงการ มีการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ หรือ Best Practice จากหน่วยงาน ที่ร่วมโครงการ การศึกษาจากกรณีตัวอย่างเหล่านี้ อาจให้ แนวทางที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานให้เกิดคุณภาพอย่าง ก้าวกระโดด QA NEWS จึงขอนำกรณีตัวอย่าง Best Practice ในด้านต่าง ๆ มานำเสนอ โดยนำรายละเอียดมาจากรายงาน ฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพ สถาบันอุดมศึกษาไทยด้วยกระบวนการเทียบเคียงสมรรถนะ ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจัดพิมพ์ขึ้น

สำหรับฉบับนี้เป็น Best Practice ด้านการวางแผนกลยุทธ์ คือ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตลาด คือ คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ดังนี้

●คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ได้รับการคัดเลือกเป็น Best Practice ด้านการวางแผนกลยุทธ์ โดยมีการปฏิบัติที่ดีในเรื่อง การพัฒนางานกลยุทธ์ และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ

กระบวนการวางแผนกลยุทธ์ของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ กระทำโดยการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรของคณะที่เกี่ยวข้องก่อน เช่น ความจำเป็นในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ รวมทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก นอกจากนั้นยังได้สื่อสารวิสัยทัศน์ และค่านิยมองค์กรของคณะฯ ก่อนที่จะนำข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้มาวิเคราะห์ SWOT และจัดทำแผนกลยุทธ์ของคณะ ผู้เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์และจัดทำแผนกลยุทธ์ ได้แก่ คณบดี รองคณบดี หัวหน้าภาควิชา และตัวแทนจากแต่ละภาควิชาอีกภาควิชาละ 2-3 คน แผนกลยุทธ์ระดับคณะจะถูกส่งไปสู่อำนาจจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับภาควิชา ซึ่งมีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ระดับภาควิชา รวมทั้งจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อการพิจารณาอนุมัติในระดับสูงต่อไป

คณะฯ กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ไว้ 5 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน ด้านวิจัย ด้านบริการวิชาการ ด้านพัฒนา นักศึกษา และด้านการบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ คณะฯ ได้กำหนดตัวชี้วัดในแต่ละวัตถุประสงค์ เช่น ในด้านการบริการวิชาการ คณะฯ กำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ว่า เพื่อให้บริการวิชาการที่หลากหลายวิธีการและกลุ่มเป้าหมาย และขยายการวิจัยเพื่อบริการและขยายเครือข่ายเพื่อเสริมรายได้ให้คณะฯ โดยมีตัวชี้วัด ได้แก่ ปริมาณการบริการวิชาการที่เพิ่มขึ้น ความพึงพอใจของผู้รับบริการ การยอมรับตอบบุคลากรของคณะ และจำนวนรายได้จากการให้บริการวิชาการและวิจัยเพื่อบริการ เป็นต้น

ในการนำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ คณะฯ ได้สื่อสารแผนกลยุทธ์ให้บุคลากรอย่างกว้างขวาง เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะ โดยการจัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็น แล้วนำไปปรับและจัดทำแผนปฏิบัติการให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ก่อนนำกลับไปประชุมกรรมการประจำคณะเพื่อทบทวนและอนุมัติต่อไป

●คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล

คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ได้รับการคัดเลือกเป็น Best Practice ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตลาด โดยมีการปฏิบัติที่ดีในเรื่อง ความรู้เรื่องความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และตลาด และความสัมพันธ์และความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มีวิธีการได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับความต้องการ และความคาดหวังของผู้เรียน จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการสอบคัดเลือกนักศึกษา ในระบบการสอบ Entrance ของประเทศ และการสอบคัดเลือกนักศึกษาแพทย์ของคณะฯ นอกจากนั้นคณะฯ ยังได้เข้าร่วมในการแนะนำนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่สนใจศึกษาต่อในสาขาแพทยศาสตร์ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้นักเรียนนักศึกษาทำงานที่คณะฯ พร้อมทั้งซักถามข้อสงสัยในประเด็นที่เกี่ยวกับการศึกษาของคณะฯ วิธีการดังกล่าวทำให้คณะฯ ได้รับข้อมูลด้านความต้องการและความคาดหวังของผู้เรียน

ในการกำหนดกลุ่มผู้เรียน คณะฯ จัดแบ่งกลุ่มนักศึกษาเบื้องต้นระหว่างการสอบสัมภาษณ์ตามลักษณะปัญหาของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม นอกจากนั้นยังได้จัดปฐมนิเทศนักศึกษาและผู้ปกครองตั้งแต่ระยะเริ่มต้นก่อนเปิดเรียนชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เพื่อรับฟังปัญหาทั้งจากนักศึกษาและผู้ปกครอง แล้วนำข้อมูลมาจัดกลุ่มนักศึกษา และวางแผนระบบอาจารย์ที่ปรึกษา และการสนับสนุนจากฝ่ายกิจการนักศึกษา ให้เหมาะกับนักศึกษาแต่ละกลุ่ม

การจัดปฐมนิเทศนักศึกษาและผู้ปกครอง นอกจากจะทำให้รับทราบข้อมูลความต้องการของผู้เรียนแล้ว ยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีทั้งกับผู้เรียนและผู้ปกครอง ซึ่งถือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของคณะฯ ด้วย ในการปฐมนิเทศจะสร้างความรู้สึกเป็น “สมาชิกครอบครัวเดียวกัน คือ ครอบครัวศิริราช” คณะฯ ได้จัดช่องทางเพื่อส่งเสริมการสื่อสารระหว่างนักศึกษา ผู้ปกครอง กับผู้บริหารของคณะฯ เช่น เปิดโอกาสให้เข้าพบผู้บริหารได้โดยสะดวก จัดกิจกรรมพบปะสังสรรค์กับอาจารย์ที่ปรึกษา จัดโทรศัพท์สายด่วนสำหรับการพูดคุยกับผู้บริหารคณะฯ เป็นต้น ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยสร้างความพึงพอใจแก่นักศึกษาและผู้ปกครอง

ฉบับต่อไป จะนำกรณีตัวอย่างอื่น ๆ ที่น่าสนใจมาเสนอ